

Maria Slătinaru Nistor – un omagiu aniversar

Grigore Constantinescu

La moment aniversar, mulți dintre noi ne dorim să putem vorbi despre marea noastră soprană, Maria Slătinaru Nistor. Succes internațional, glorie a artei românești, amintiri de neuitat.

Unii o cunosc după renumele de primă mare voce a României, cu o carieră glorioasă pe tărâmurile lumii muzicale lirice mondiale. Privilegiații i-au fost parteneri pe scenele românești pe importante scene din lume sau în sălile de concert unde au răsunat cu strălucire vaste creații vocal-simfonice. Impresia, de-a lungul celor 8

decenii ale acestui omagiu aniversar este statornică în memorie, așa cum mărturisea dirijorul francez Alain Pâris, cu care a colaborat în mai multe spectacole în Franța: „*Maria, elle est inoubliable.*” O voce melodioasă, inconfundabilă, specială. Vorbesc la fel despre Maria Slătinaru și cei care au avut beneficiul unor relații de colegialitate, îmbogățite adeseori de vibrațiile unei afecțiuni admirative. Sub radiațiile acestui orizont solar, undeva, mă aflu și eu, fericit de câte ori o puteam vedea și asculta, așa cum eram surprins, uimit întotdeauna de simbolul și imaginile cântului acestei voci ample, expresive, cu un timbru unic, de neuitat, care a strălucit pe marile scene, dintre care amintim selectiv *Staatsoper* din Viena, *Teatro Liceu* din Barcelona, *Teatro La Fenice* din Veneția, *Metropolitan Opera* din New York, *Grand Opéra* din Paris, teatrele din

Bordeaux, Berna, Berlin, München, Hamburg, Basel, Strasbourg, Bruxelles, Florența, Verona, Las Palmas, Tokyo, San Francisco, Dallas, Montreal, Melbourne etc.

Sunt multe de spus, pentru a putea omagia o alteță regală care, pentru câteva momente neprețuite, ne luminează existența.

Maria – nume de splendoare religioasă – a descins dintr-o familie destinată simbolic frumosului, o familie hărăzită muzicii, glasurilor de aur. În câteva cuvinte, îndrăznim, iată, să schițăm principal o retrospectivă biografică a acestui destin unic, care își are rădăcinile în capitala Moldovei, când pășea, timp de câțiva ani, pe traseul idealurilor tinereții și drumul culturii universale, urmând cursurile Liceului Teoretic “Oltea Doamna”. Chemarea vocii cântate, cu ecouri surprinzătoare, își află primele sfaturi mai apoi, după noi revelații, fiind acceptată cu afecțiune la clasa de artă a cântului condusă de prima sa profesoară, soprana dramatică Florica Mărieș, dornică să-i deschidă calea, din convingerea entuziastă că descoperise o comoară. Ultimii ani ai studiilor universitare, s-au desfășurat apoi la Conservatorul “Ciprian Porumbescu” din București, palatul unde ne aflăm acum pentru această sărbătorire. În aceste împrejurări soarta o îndeamnă să pătrundă în lumea legendelor și a visurilor, căci aici a ajuns să fie acceptată ca discipol, pentru studiile finale, sub îndrumarea renumitei Maestre Arta Florescu.

După a doua jumătate a secolului trecut, odată cu participarea la competițiile interpretative ale deceniului al șaselea, Maria Slătinaru trăiește emoțiile și satisfacțiile premiilor concursurilor internaționale de canto, care au marcat deschiderea, cu reușite maxime, a orizonturilor menite să pregătească viitorul unei mari cariere. Iată menționate referiri la principalele evenimente; Concursul internațional “Piotr Ilici Ceaikovski” – Moscova; Concursul internațional “George Enescu” București - România; Concursul internațional de la Toulouse - Franța; Concursul internațional de la 's-Hertogenbosch - Olanda; Concursul internațional de canto “Francesco Viñas – Spania; Verviers - Belgia.

Absolventă a studiilor universitare, cu titlul profesional de șef de promoție, viitoarea mare soprană devine, cu titulatura de prim solistă, artistă a Operei Române din București.

Evenimentul debutului pe scena lirică bucureșteană, cu personajul Elisabetei de Valois din **Don Carlo** de Giuseppe Verdi, impresionează publicul, parteneri, dirijori, regizori prin valoarea de excepție a talentului interpretativ, prezența scenică și ilustra vocea a solistei. Maria Slătinaru Nistor scrie cu litere de aur istoria stagiunilor Operei Române, cucerește publicul de pretutindeni cu realizările sale memorabile în marile roluri de soprană dramatică. Putem să menționăm astfel creații verdiene, dintre care *Leonora din Trubadurul* (Partener Nicolae Herlea), **Forța destinului**, *Amelia din Simon Bocanegra*, *Aida din opera omonimă*, *Alice Ford din Falstaff*, precum și capodopere pucciniene - **Boema**, **Manon Lescaut**, **Mantaua**, **Fata din Far West**, **Tosca**, **Turandot**, **Liu**, mari roluri mozartiene, dintre care **Flautul fermecat**, roluri wagneriene – **Olandezul zburător**, **Tannhäuser**, **Walkiria**, **Lohengrin**, straussiene – **Arabella**, **Elektra**, titluri unicat ca **Fidelio** de Beethoven, **Faust** de Gounod, **Dama de pică** de Ceaikovski, **Andrea Chenier** de Giordano, **Cavalleria Rusticana** de Mascagni, **Gioconda** de Ponchielli, prezențe în repertoriul de opere românești precum **Hamlet** de Pascal Bentoiu.

Renumele artistei începe să se contureze de asemenea în Turnee internaționale cu ansamblul Operei Române din București: Germania (Berlin, Dresda, Stuttgart, Wiesbaden), Belgia (Liège), Grecia (Thessalonichi), Bulgaria (Sofia, Varna), Cehoslovacia (Praga), Jugoslavia (Split), Rusia (Odessa).

În ce privește turneele individuale și tratativele impresariale, anul 1972 reprezintă un reper însemnat pentru Maria Slătinaru Nistor, marcând începutul carierei sale pe toate meridianele. Parcurgându-i cu atenție impresionantul repertoriu admirăm dezinvoltura cu care a trecut, de-a lungul existenței artistice multiculturale, de la preclasici la vienezzi, la Beethoven, Verdi, Richard Strauss sau Puccini, Ceaikovski, impresionând presa de specialitate prin ținuta sa profesională de excepție, impecabilă, care i-a oferit sopranei consolidarea unui statut artistic distinct: amănuntul studiului partiturii, exemplarul efort al stăpânirii detaliului, dăruirea artistică pentru a sluji extraordinara calitate a glasului său, o forță a expresiei greu de comparat și o posibilitate intransigentă a comunicării prin cânt. Am fost convinși în spectacole că fără ezitare artista și maestra Maria

Slătinaru Nistor domină din altitudine scena lirică. Dăruiește semenilor săi tezaurul spiritual propriu, lăsând în urma sa melomani fericiți și recunoscători șansei de a fi avut prilejul a se afla, pentru un timp, în preajma acestei voci și cântărețe miraculoase.

Ca repere biografice, nu ezită între 1972 - 1988 să ajungă oaspete al marilor teatre din Germania: Lübbeck, Düsseldorf, Wiessbaden, Stuttgart, Hamburg, Berlin - Staatsoper, Deutsche Oper, München, Köln, Karlsruhe, Frankfurt am Main, Dortmund, Manheim, - cu rolurile principale de soprană din care reamintim Richard Strauss „Arabella“, Verdi „Don Carlo“, „Il Trovatore“, „Aida“, „Simon Boccanegra“, Giordano „Andrea Chenier“ (Maddalena de Coingy), Puccini „Manon Lescaut“, Ponchielli „La Gioconda“, Verdi „Nabucco“, „Dama de Pică de Ceaikovski“, „Lohengrin“ de Wagner și „Cavalleria Rusticana“ de Mascagni la Viena – sau pe traseul turneelor din lumea întreagă. Sunt tot atâtea roluri care au conferit prin importanță, performanță vocal-scenică fascinantă și numărul mare de spectacole, o aură de unicitate celebrității artistei în multe reprezentații susținute și pe podiumul teatrelor românești. Profesional impecabilă ca muzicalitate a prezenței în fața spectatorilor, evoluția de senzație i-a oferit sopranei consolidarea unui renume artistic distinct. Cunoașterea partiturii, colocviile regizorale s-au unit cu dăruirea artistică exemplară, extraordinara calitate a glasului său, prin forța expresiei susținute scenic. **„Vocea sa este o minune de bogăție,”** exclamă un cronicar din San Francisco.”

În presa franceză cotidianul **Dernieres Nouvelles** notează: „Wagner spunea în cunoștință de cauză că **muzica este femeie**. Maria Slătinaru a dovedit-o în mod glorios!”

„Tosca” de Puccini a fost una din marile realizări ale Mariei Slătinaru Nistor în planul interpretativ, vocal, stilistic. A avut peste 260 de spectacole în România (București, Cluj, Iași, Timișoara) și în teatre de prestigiu din întreaga lume: Frankfurt am Main, Opera din Paris, Berlin, Hamburg, Zürich, Bruxelles, Palermo, Karlsruhe, Köln, Basel, Avignon, San Francisco, Metropolitan Opera - New York.

La Toulouse a susținut rolul principal - **Leonora**, în **„Fidelio”** de Beethoven, împreună cu **Ludovic Spiess** (**productia Lavelli**, 1977) rol cu care a cunoscut un mare

succes în Viena, Berlin, München, Köln, Hamburg, Nancy, Nantes, Anvers, Lille, Frankfurt am Main, Zürich, Basel, București, Copenhaga etc.

Le Monde comentează prezența artistei: *“O voce excepțional de amplă și strălucitoare, flexibilă și violentă emoțional, o perfectă întrupare a Leonorei.”*

Mai rememorăm din aceste trasee ale carierei internaționale:

1984 – **Turneul Operei din Hamburg** în Japonia cu “Lohengrin” (Tokyo, Osaka, Yokohama)

San Francisco (1983): Debutul pe continentul American cu “La Gioconda” de A. Ponchielli despre care **San Francisco Examiner** comentează “Vocea ei este o minune de bogăție și control al culorii.” A fost un adevărat triumf după opinia criticilor.

Turneu în Australia – 1984 (Melbourne, Adelaide) cu “Aida”.

Interesul pentru **Cariera pedagogică** are de asemenea o dimensiune internațională prin susținerea a numeroase **Clase de master** în centre universitare printre care Conservatoarele din Canada, Belgrad, Sofia, Milano, ca și în instituțiile cultural-muzicale universitare din România. Având o autentică vocație de dascăl, din 1990, Maria Slătinaru părăsește scena și ansamblul artistic al Operei bucureștene, și devine, la recomandarea profesoarei Arta Florescu, Maestră de canto a Universității Naționale de Muzică, cu discipoli pe marile scene ale lumii. Maria Slătinaru Nistor a fost și este invitată în jurii prestigioase la concursurile de canto; subliniem, dintre participări la jurii naționale și numeroase ediții (circa 25 ale Concursului “Jora” / Concursului “Perlea”) și 4 Competiții internaționale ale Operei bucureștene - “Maestrăii artei vocale”.

Aproape trei decenii, am avut privilegiul de a comenta producțiile clasei Maria Slătinaru Nistor, desfășurate pe scena sălii de concerte “George Enescu” a Universității Naționale de Muzică din București ca și în alte spații scenice receptive belcantoului. Interesul spectatorilor s-a dovedit din ce în ce mai mare prin atractivitatea ocaziei de a urmări cum Maestra, cu o intuiție dublată de tezaurul de cunoștințe, răbdarea studiilor și experiența personală, primea glasuri pe care le transforma, an de an, în voci de operă și concert; ceea ce face și acum, cu aceeași iubire cu care a slujit propriile sale roluri.

Discografie - înregistrări

ELECTRECORD

- Arie și duete din opere
- Cicluri de lieduri - Frauen Leben un
Liebe/Wesendonck Lieder/

- Turandot - înregistrare integrală

- Forta destinului - înregistrare integrală

Casa de discuri **DISCOVER INTERNATIONAL** – Belgia
“Il Tabaro”: înregistrare integrală (partener Eduard Tumulcea)

RADIO-ROMANIA – opere integrale de Monteverdi,
Giordano, Beethoven

RADIO KÖLN - Pfitzner – opera Der arme Heinrich,
primă audiție

Repertoriu vocal simfonic

Concerte, recitaluri; **Beethoven** Simfonia a 9-a.,
Brahms Recviem german; **Verdi** Recviem; **Mahler** Simfonia a
8-a, **Janacek**, Missa Glagolică

Distincții

Un mare număr de diplome de excelență, ale teatrelor
de operă.

Președinția României: **Steaua României** în grad de
ofițer 2000 / **Meritul cultural**, grad de Comandor 2008

Casa Regală a României: **Nihil Sine Deo**, 2012

Titlul Doctor Honoris Causa - Universitatea Ovidius,
Constanța 2009; Academia de Muzică “G. Dima, Cluj 2014;
Universitatea Națională de Arte “George Enescu” Iași – 2016.

Parteneri de scenă

În continuarea turneelor pe toate meridianele artei lirice,
redăm selectiv câteva dintre acele nume strălucitoare ale
interpreților care i-au însoțit, ca parteneri, întreaga carieră.

Parteneri: Giacomo Aragall, Franco Bonisolli, Carlo
Bergonzi, Giuseppe Taddei, Nicola Martinucci, Gabriel
Bacquier, Luis Lima, Corneliu Murgu, Vasile Moldoveanu, David
Ohanesian, Giuseppe Giacomini, Carlo Cosutta, James King,
Matteo Manuguerra, Peter Hofmann, Juan Pons, Giorgio
Zancanaro, Renato Capocchi, Piero Cappuccilli, Theo Adam,
Veriano Luchetti, Giorgio Merighi, Franco Tagliavini, Eduard

Tumagian, Nicolae Herlea, Ionel Voineag, Nicolae Constantinescu, Nicola Zaccaria, Ludovic Spiess etc.

Partenere: Fiorenza Cossotto, Dunya Vezovic, Astrid Varnay, Martha Mödl, Fedora Barbieri, Bruna Baglioni, Ruza Baldani, Waltraud Meier, Elena Cernei, Iulia Buciuceanu, Eugenia Moldoveanu etc

Dirijori: Francesco Molinari Pradelli, Alberto Erede, Nello Santi, Vaclav Neumann, Adam Fischer, Michel Plasson, Horst Stein, Giuseppe Patane, Seiji Ozawa, Nicola Rescigno, Alain Paris, Wolfgang Sawalisch, Carlo Felice Cilaro, Gian Luigi Gelmetti, Maurizio Arena, Herbert Kegel, Kurt Adler, Coln Janes, La Rosa Parodi, Sir J. Pritchard, Cornel Trăilescu, Carol Litvin, Constantin Petrovici, Paul Popescu, Iosif Conta , etc

Ne-am gândit, urmărindu-i cariera, care au fost argumentele cotidianului **La Presse**, din Montreal, Canada care a nuanțat astfel portretul artei: "...au existat momente în care mai multe însușiri reunite o evocau, nici mai mult, nici mai puțin, pe Maria Callas." Se omagiază astfel, în templul național al artei lirice românești, Opera, o întreagă istorie care, în dimensiuni solare, reprezintă pasionantul destin simbolic al făuritorului de frumos, prin muzică și cânt, așa cum este până acum, Maria Slătinaru Nistor.

SUMMARY

Grigore Constantinescu Maria Slătinaru Nistor – An Anniversary Homage

Our great soprano Maria Slătinaru Nistor is famous for her great voice and for her glorious career on the paths of international vocal music life. Privileged musicians were her partners on the Romanian stages as well as on important stages in the world or in concert halls, where she took part in brilliant and vast vocal-symphony creations. The impression left by the eight decades that have led to this anniversary homage is constant in our memory, as remarked by French conductor Alain Pâris, with whom Miss Slătinaru Nistor collaborated in several performances in France: "*Maria, elle est inoubliable.*"